

două specialități ajung convergente, spre beneficiul pacienților noștri. În fapt e vorba de două specialități diferite inițial. Îmi aduc aminte, cu ani în urmă, cardiologul făcea electrocardiograma și asculta pacientul cu stetoscopul, dar acum același cardiolog plantează diferite dispozitive de suport cardiovascular. Înainte, chirurgul făcea o incizie mare, cu suferințe grele pentru pacient. Se și spunea atunci: chirurg mare, incizie mare. Acum, se operează rapid, minim invaziv, cu mai puțină suferință pentru oameni, cu rezultate mai bune și prognostic mai favorabil.

- Are sau nu are inima memorie, domnule Tinică?

- Emoțiile provoacă o reacție a inimii, dar ele coboară din sistemul nervos central, de la creier. Inima reacționează, inima este, cumva, oglinda emoțiilor. În momente de liniște, de pace, de siguranță, inima nu-și intensifică activitatea, dar în situații de stres, inima pare a ne ieși din piept. E un organ extraordinar de complex, inima noastră. Eu nu aș vorbi despre memoria inimii, ci despre participarea ei la tot ce facem și la tot ce se întâmplă cu noi.

- Nu cred să fie loc aici pentru competiție, dar există spitale, centre mai avansate în acest domeniu și mai puțin avansate. Unde se află chirurgia de la Iași și dacă e corect să o comparăm cu chirurgia de la Chișinău?

- Chirurgia de la Iași este la nivel european în ceea ce privește calitatea actului medical, indiferent de specialitatea chirurgicală la care ne referim, nu doar chirurgia cardiovasculară. În ceea ce ne privește, avem probleme legate de capacitatea de a trata toți pacienții, având o arie de acoperire foarte mare, cu peste cinci milioane de locuitori la nivel de țară. Practic, aproape dublu decât Republica Moldova. Anul trecut, s-a desfășurat la Iași un Congres internațional de chirurgie cardiovasculară, unde am fost onorați cu prezența unora dintre cei mai mari chirurghi cardiovasculari și cardiotoracici ai planetei. Congresul a arătat că suntem destul de bine anorați în viața medicală internațională. Chirurgia din Republica Moldova este destul de avansată. Există în Chișinău mai multe clinici, inclusiv Spitalul Republican, Institutul de Cardiologie, Medpark în care operează chirurghi foarte buni. În ultimii ani, s-a investit în medicină, ceea ce a permis dotarea spațiilor medico-chirurgicale cu tehnologii moderne. Din punctul meu de vedere, chirurgia cardiovasculară este o oglindă fidelă a societății. Nivelul de dezvoltare a chirurgiei cardiovasculare reflectă gradul de dezvoltare generală a țării respective. Nu insist să nominalizez președinții de atunci, dar, în urmă cu vreo cincisprezece-douăzeci de ani, circula un zvon că în Moldo-

va se va închide chirurgia cardiovasculară pentru că este prea costisitoare. Ei bine, lucrul acesta, din fericire, nu s-a întâmplat. Acum, lucrurile merg spre bine. În ceea ce privește România, cred că născând românii nu au trăit mai bine. Și în Moldova se înregistrează aceleași tendințe socioeconomice. Expertiza în chirurgia cardiovasculară necesită o pregătire îndelungată, tehnologie avansată și corect utilizată de către profesioniști. Știu că există țări care au la îndemână aceste tehnici și tehnologii, dar cărora le lipsește resursa umană. Personal, am fost cooptat încă la începutul anilor două mii pentru a fi consultant în construcția unui spital de boli cardiovasculare în Qatar. Oamenii aceia aveau planuri de anvergură, aveau și mijloacele financiare de a le îndeplini. Cred însă că tot ce se întâmplă cu noi este din mintea noastră. Dacă noi vrem să facem lucruri mari, le facem: stabilim scopuri clare și ajungem să le realizăm. Dar dacă gândirea noastră nu se ridică la cota timpurilor pe care le trăim sau peste ea, nu reușim nimic.

- Cât de importantă este pentru Dumneavoastră echipa?

- Echipa este totul. Noi avem, de la un timp, o noțiune care se numește The heart team - Echipa Inimii. Sunt situații în care în sala de operație se află paisprezece persoane. Chirurgul nu e singur. E o echipă complexă de chirurghi, asistenți, anesteziști, perfuzioniști, infirmiere, cardiologi, imagiști și așa mai departe. Primul și cel mai important acolo, în sala de operație, este pacientul. El este centrul.

Pentru mine, este foarte important să lucrez în echipă. Din acest motiv, chirurghi cardiovasculari, lucrând în echipă toată viața lor, sunt buni organizatori, buni manageri, buni conducători; pot lua decizii corecte și rapide într-un timp foarte scurt și în condiții în care nu ai cum să ceri pauză, de stres. Cred că, repet, succesul este egal cu suma detaliilor bine executate. Poți să fii chirurg genial, dar dacă nu ai un perfuzionist care să-și poată face bine meseria sau o asistentă competentă, sau o persoană care să facă corect sterilizarea sau să îți evalueze corect preoperator pacientul, atunci lucrurile s-ar putea să nu iasă chiar foarte bine. Trebuie să fii foarte bine "înfipt" în echipă, trebuie să existe coeziune și toți trebuie să urmeze o singură direcție. Drumul care duce spre viață. Rezultatele sunt bune doar după ce reușești să consolidezi o asemenea echipă.

- Cunoșc mai mulți oameni din Chișinău care spun "Dacă nu mergeam la doctorul Tinică..." Eu zic că oamenii care spun asta vă poartă în inimă, domnule doctor. De ce au mers anume la Dumneavoastră?

- Știți cum e: apa curge la vale, curenții

curg pe unde rezistența e mai mică, iar omul caută locul în care se simte mai bine, mai apărut, mai plin de speranță. Probabil, ei au considerat că, pentru dânsii, acolo e mai bine. Sunt specialiști buni și în alte clinici, în alte locuri ale lumii. Pentru un pacient și pentru doctori este important să existe încredere reciprocă.

- Ce au medicii de se apropie cu atâta patimă de cultură? Îi vezi pe la concertele mari, la spectacole, sunt buni prieteni cu scriitorii, cu pictorii. Cine de cine are nevoie: medicii de ei sau ei de medici?

- Medicii au nevoie de cultură, asta nu se poate pune la îndoială. Un medic rupt de cultură nu este un medic bun. Pentru că lucrăm cu pacienții. Eu zilnic consult până la treizeci-patruzeci de pacienți. Fiecare om vine cu problema sa, cu educația sa, și el știe că nu e o problemă mai acută, mai mare decât cea pe care o are el. Și are dreptate. În cele câteva minute în care stai de vorbă cu el, trebuie să-l așezi în centrul universului tău. Și el trebuie să simtă asta. Ca să reușești, se cere să ai o gândire foarte largă, să fii psiholog, să fii medic, să fii bun organizator, să poți comunica ușor cu pacientul. La doctor vin oameni de tot felul. Trebuie să reușești, în timp scurt, să

interacționezi cu omul acela. Cultura, arta, literatura, muzica - în toate aceste domenii sunt niște oameni extraordinari de deschiși, arată o deschidere, o expunere fenomenală, iar interacțiunea cu ei te îmbogățește înimaginabil de mult. Probabil de-asta medicii și oamenii de cultură se caută unii pe alții.

- Sunt un gen de oameni la care li se vede inima mai ușor?

- Eu am întâlnit oameni care vorbesc pur și simplu în versuri. Am cunoscut un om care a scris muzică amețitoare, dar și oameni care refac lumea cu un singur creion. Sunt oameni deschiși cu noi, dar și ei ne cer același lucru - deschiderea, comunicarea. Știu că și colegii mei, medicii, se simt foarte bine printre oamenii de cultură și că au relații personale cu aceștia, care trec proba timpului. Și asta cu atât mai mult cu cât și medicina este o artă. O artă în stare să creeze minuni. Oamenii deștepți sunt oamenii pe care îi caută toată lumea.

- Ce nu aveți la Iași din tot ce aveți acasă?

- Pentru mine, "casă", aproape în egală măsură, înseamnă satul meu Cușmirca, Chișinăul, orașul unde m-am format, și Iașul, unde trăiesc cu adevărat astăzi. De altfel, acasă sunt oriunde în Europa, pentru că e spațiul în care trăim această împlinire a noastră, medicina. Dar cea mai adâncă rădăcină pe care o avem e cea de acasă, acasă... Asta e de netăgăduit.

- Ați apropiat urechea de inima mamei Dumneavoastră? Ce se mai auzea la fel de deslușit precum se auzeau bătăile ei?

- Inima mamei e specială. Mama mă ținea în brațe. M-a ținut în brațe până când am început să țin minte. Mama avea părul negru și mirosea extrem de frumos. Mirosea parcă a cimbru... mirosea a câmp... mirosea a poiană... Când ne îmbolnăveam, inima mamei bătea cu neliniște. O simțeam. Când aduceam bucurii acasă, bucurii mici pentru noi, erau mari pentru mama, inima ei împrăștia căldură. Inima mamei nu e acolo, în manualele noastre de la medicină. E în altă parte inima ei. E în noi.

Interviu realizat de Constantin OLTEANU

